

7 kwietnia

DZIEŃ BOBRÓW

Bobry to jedne z ciekawszych zwierząt żyjących w naszym kraju i jednocześnie jeden z tych gatunków, które generują najpoważniejsze konflikty na linii przyroda - człowiek.

Są niesamowitymi inżynierami i hydrotechnikami, jest to jedyne zwierzę (po człowieku) potrafiące na taką skalę manipulować środowiskiem.

I właśnie dlatego jest problemem.

Jeszcze niedawno bóbr był w Polsce na granicy wyginięcia, obecnie, wskutek ochrony i naturalnych procesów migracji, bóbr w wielu miejscach jest znów pospolity.

Bobry mieszkają prawie w każdej dolinie rzecznej i mają swoje zdanie na temat tego, jak ta dolina powinna wyglądać – zwykle inne niż zdanie gospodarujących tu ludzi. Ludzie dążą do uregulowania, wyrównania, osuszenia, bobry przeciwnie – zalewają, unaturalniają. Można zrozumieć rolnika, który nie może zebrać siana z łąki zamienionej w jezioro. Zrozumiałe są też narzekania właścicieli stawów, którym bobry rozkopują groble, hydrotechników, którzy muszą łątać podziurawione wały, meliorantów, od których wymaga się udrożnienia rowów. Domagają się odszkodowań, zabezpieczeń – i słusznie. W skali lokalnej, dla konkretnego rolnika, dla danej łąki czy pola, dla danego odcinka wału – obecność bobrów jest problematyczna.

Ale jeśli spojrzymy szerzej, bóbr okazuje się zwierzęciem wyjątkowo pożytecznym – i to nie tylko z punktu widzenia przyrody, w której nie ma gatunków potrzebnych i niepotrzebnych, czyli „szkodników”.

Jedną z głównych przyczyn zmian klimatu – oprócz bezpośrednich emisji gazów cieplarnianych przez przemysł i rolnictwo – jest osuszanie mokradeł, uwalnianie do atmosfery węgla zmagazynowanego w torfie. Bobry, utrzymując wysoki poziom wody tam, gdzie działalność człowieka doprowadziła do przesuszenia torfu, zatrzymują ten proces. Wyższy poziom wody utrudnia dostęp do zalanych części dolin, stwarzając miejsce do życia dla wielu gatunków, które nie tolerują człowieka.

Chroniąc bobra, chronimy wiele rzadkich i ginących gatunków roślin i zwierząt związanych z mokradłami, miejscami dzikimi, niedostępnymi dla większości ludzi. Wreszcie – coraz częściej mówi się o tym, że retencja wody, czyli zatrzymywanie jej i spowalnianie spływu, to najskuteczniejsze narzędzie walki z powodziami i suszą. A to właśnie bobry są prawdziwymi mistrzami retencji.

Bobry – najpożyteczniejsze ze „szkodników”.

- ✓ Bóbr europejski jest **największym polskim przedstawicielem gryzoni**, o czym świadczą silnie wykształcone, stale rosnące siekacze. Potrafi ścinać nimi nawet duże drzewa.
- ✓ Żywi się roślinami przybrzeżnymi, korą z młodych gałązek, a zimą – łykiem drzew liściastych, zgromadzonym w lecie.
- ✓ Żyje do około 30 lat.

- ✓ **Długość ciała** może dochodzić do 100 cm, długość ogona to 20 - 25 cm.
- ✓ Dorosły bóbr **waży** 15-30 kg.
- ✓ **Tylne łapy** są duże (do 20 cm długości), palce połączone są błoną pławną, dzięki czemu **bóbr jest doskonałym pływakiem**.
- ✓ **Przednie łapy** są dużo drobniejsze, bóbr często pomaga sobie nimi np. przy jedzeniu.
- ✓ Spłaszczony, szeroki **ogon** jest pokryty łuskami, niekiedy bóbr ciągnie go za sobą, zostawiając charakterystyczny ślad. **Ogon również jest pomocny w pływaniu, dodatkowo służy jako ster.**

- ✓ **Zęby** to obok ogona najbardziej wyróżniająca się cecha bobra. **Dwa wystające zęby to siekacze.** W rzeczywistości bóbr ma siekacze i w górnej i w dolnej szczęce. **Te dolne potrafią dorastać do 15 cm.** Trudno byłoby zamknąć usta z takimi zębami, dlatego siekacze bobrów stale wystają z jamy gębowej. Siekacze są bardzo wysunięte do przodu, a pozostałe zęby służące do rozcierania pokarmu znajdują się znacznie głębiej w jamie ustnej, tzn. zęby nie rosną tak jak u człowieka obok siebie.
- ✓ Wszystkie zęby bobra rosną przez całe życie i zwierzęta muszą je nieustannie ścierać, nawet w czasie snu.
- ✓ **Siekacze** pokryte są pomarańczowym szkliwem, czasem są ciemniejsze, prawie brązowe, a czasem jaśnieją i są żółte. Wszystko to zależy od żelaza zawartego w pokarmie. Co ciekawe, to twarde szkliwo pokrywa wyłącznie przednią część siekaczy, tylna część dzięki temu łatwiej się ściera, a przednia staje się wąska i bardzo ostra jak dłuto rzeźbiarza. Dlatego przegryzanie drzew idzie bobrom z taką łatwością.
- ✓ **Ale po co właściwie bóbr ścina drzewa?** Bobry przegryzają i powalają nawet ogromne grube drzewa po to, by dostać się do pysznych delikatnych i cienkich gałązek. Przewalone drzewo to niezła stołówka w czasie gdy nie rosną rośliny zielne i na ziemi trudno znaleźć pokarm. Bobry nie potrafią wspinąć się na drzewa, więc radzą sobie w inny sposób. Poza tym przewalając drzewo zdobywają materiał budowlany na tamy i żeremia.

[www. http://opolelubelskie.pl](http://opolelubelskie.pl)

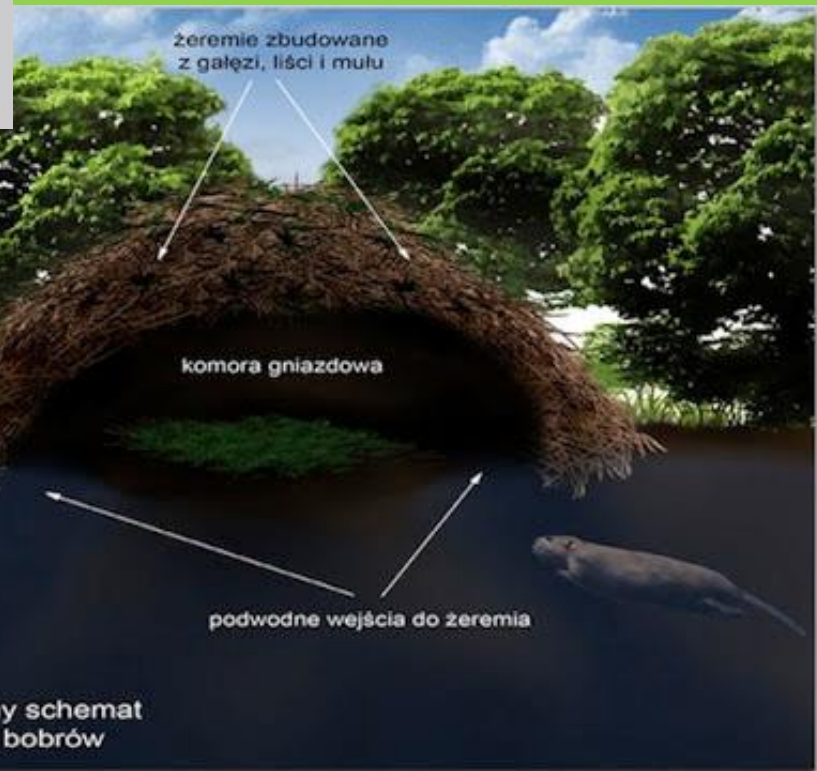
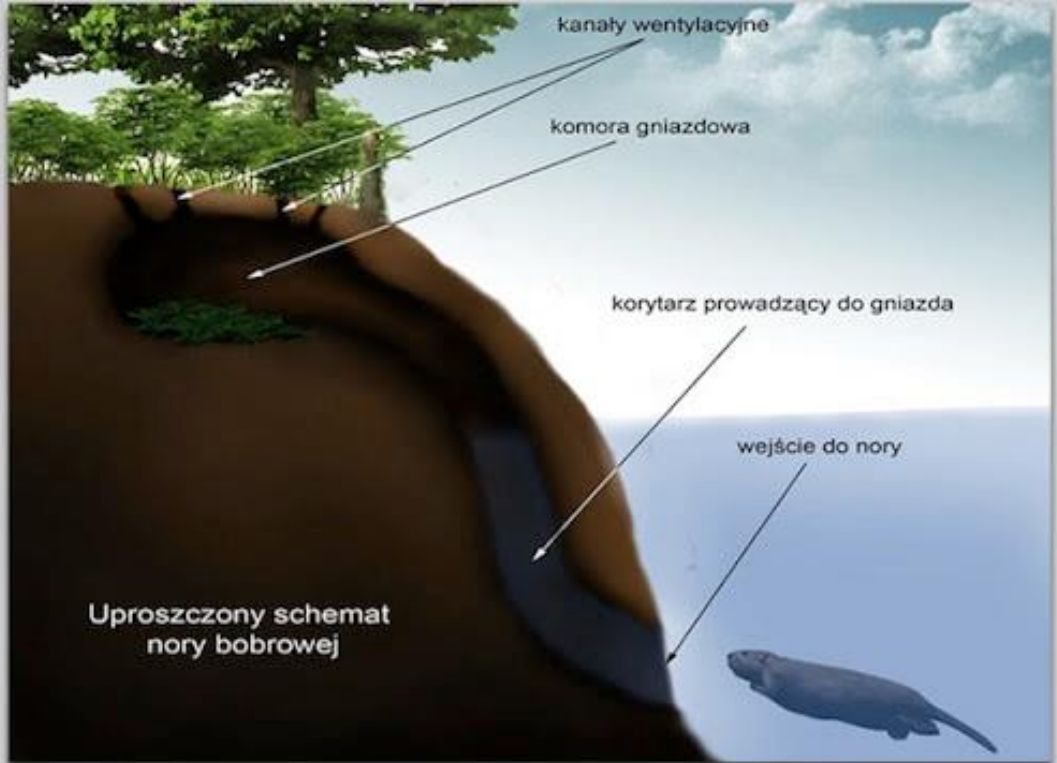
[www. pl.depositphotos.com](http://www.pl.depositphotos.com)

- ✓ Oprócz łap z błoną pławną, ogona i opływowego kształtu ciała ma także inne przystosowania do życia w wodzie, w której spędza większość czasu. Ma małe **oczy** (i niezbyt dobry wzrok), które podczas pływania chroni trzecią przezroczystą powieką. Słaby wzrok trochę rekompensują mu **wibrisy** czyli włosy czuciowe wyrastające pod nosem i nad oczami. **Ułatwiają one orientację w mętnej wodzie.**
- ✓ Za pomocą **fałd skóry** potrafi podczas nurkowania zakrywać nos i uszy.
- ✓ A specjalnie ukształtowana **warga górna** zasłania otwór gębowy pomimo wystających siekaczy.
- ✓ **Ucho, oczy i nos** ułożone są w jednej linii wysoko na głowie, dzięki temu bóbr w czasie pływania **może tylko odrobinę wystawiać głowę z wody by móc oddychać, nasłuchiwać, węszyć i patrzeć.**
- ✓ **Bobry mogą przebywać pod wodą nawet 15 minut** (choć zwykle nurkują na kilka minut).

- ✓ **Bobry uwielbiają zieleninę** i trzeba im przyznać, że nie są specjalnie wybredne. Są wybitnie roślinożerne, zjadają zarówno rośliny wodne jak i lądowe począwszy od małych, delikatnych roślinek po potężne drzewa.
- ✓ **Łącznie żywią się ok. 200 gatunkami roślin zielnych i 100 gatunkami roślin drzewiastych.** Ponieważ nie przepadają za chodzeniem po lądzie, zjadają to co rośnie w rzece i w najbliższym jej otoczeniu, do 10-20 metrów od brzegu rzeki.
- ✓ **Od późnej wiosny do wczesnej jesieni zjadają przede wszystkim miękkie i delikatne rośliny wodne i zielne, oraz pączki, kwiaty, liście, młode gałązki. Jesienią, gdy nie ma już takiego wyboru, przerzucają się na drzewa i krzewy.** Zjadają wówczas resztki liści, gałęzie, korę i łyko czyli miękką część drzewa znajdująca się bezpośrednio pod korą (nie jedzą drewna czyli twardej części drzewa).
- ✓ Bobry mają swoje ulubione gatunki drzew i takie za którymi nie przepadają. **Wybierają** raczej gatunki drzew które mają miękką korę np. różna gatunki wierzby, topole (w tym osikę), leszczyny, brzozy. Nie lubią drzew iglastych, które są mają dużo żywicy (np. sosna, świerk) ani drzew z twardą korą (olsza, grab).

- ✓ **Bóbr** jest zwierzęciem skrytym, aktywnym głównie nocą, o zmierzchu i o świcie.
- ✓ **Występuje nad wodami** – rzekami, strumieniami, jeziorami, w wilgotnych lasach i zaroślach.
- ✓ **Kopie nory**, których wejście znajduje się pod wodą, niekiedy budują także kopce z gałęzi i mułu – **żeremia**.
- ✓ **Bobry żyją w rodzinach**, wspólnie budują tamy, niekiedy bardzo duże, wpływające znacząco na stosunki wodne. Zdarza się, że zalewają wiele hektarów pól i lasów. Największa tama zbudowana przez bobry znajduje się w Kanadzie i ma długość 850 metrów! **Tama ma służyć podniesieniu poziomu wody, co zapewnia bobrom bezpieczeństwo – wejścia do nor muszą znajdować się pod wodą.** Bobry mogą kopać też kanały regulujące poziom wody na zajmowanym terenie.
- ✓ Samica **rodzi jeden raz w roku**, średnio dwa młode w miocie, maksymalnie do sześciu. Opiekę nad młodymi sprawują obydwój rodzice oraz starsze rodzeństwo. Młode bobry dobrze pływają, ale chętnie korzystają z grzbietu lub ogona matki jako środka transportu. W pierwszym miesiącu życia bobry żywią się wyłącznie odżywczym, tłustym mlekiem matki. Śpią w nocy, a w dzień baraszkują. Po przejściu na pokarm stały zmianie ulega dobowy cykl ich aktywności. Chętniej śpią w ciągu dnia, aktywne są wieczorem.

www.eco.pl

Uproszczony schemat żeremia bobrów

©www.wyborcza.pl

żeremia

tama

www.es.dreamstime.com

www.zoopicture.ru

www.new.biebrza.com

Źródło: ekokalendarz.pl